

DNISTVO ZARJE je v Ljubljani, Franciskanska ulica št. 8
na I. nadst. Uradne ure za stranke so od 10. do 11.
dne in od 6. do 6. porodne vsak dan razen nedelje in
pikov. Rokopisi se ne sprejemajo.
OCNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za
Ogrsko in Bosno K 2160, polletna K 1080, četletna
K 4320, mesečna K 180; za Nemčijo celoletno K 2640; za
ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 3600.

Posamezne številke po 8 vin.

ZARJA

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov
ob pol 11. dopoldne.

UPRAVNISTVO se nahaja v Selenburgovi ulici št. 6, II., in
uraduje za stranke od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 7. zvečer.
Inserati: enostopna petstvestica 30 vin, pogojen prostor, poslana
in v tiskani 40 vin. — Inserate sprejema upravništvo.

Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo
Reklamacije lista so poštne proste.

tev. 752.

V Ljubljani, v petek dne 5. decembra 1913.

Leto III.

Francoska kriza.

Pariz, 3. decembra.

Padec ministrstva, kateremu je bil na čelu
Barthou, gotovo ne bi vznemirjal Ev-
rope, ker ni njegov šef nikdar igral take vloge,
bi bila kaj posebno pomembna za svetovno
polovino. Na krnilo je prišel pravzaprav le
toda tega, ker je bila zadrega za osebo, ki
bi bila prevzela vlogo v nejasnih razmerah
Francoske zbornice. Kritičen je bil položaj mini-
stra Barthou od prvega dneva, kajti popol-
na zaupanja ni užival gladki mož ne na des-
ni na levi. Kakor ga je zadrega spravila na
prvo, tako ga je zadrega doslej držala po-
stojno, ki ni bilo drugih okoliščin, bi se
izginil brez hrupa in brez velikih nekrolo-
kot mož, ki je opravil svoj skromni poklic
kar čez čas je potekal.

Okoliščine, ki so v zvezi z njegovim pad-
cem, pa dajejo tudi tej krizi večjo važnost. Ako
nememo v poštev vse razmere, lahko pravi-
mo, da imamo opraviti z začetkom krize mili-
tarna, z uporom narodov zoper večno obo-
jevanje, ki jim sesa kri in jini ne da dihati.
Nacija velja za bogato deželo. S svojim ka-
pitom zalaga denarja potrebne države na
koncih sveta. Samo svojih zaveznic Ru-
se posodila že omenajst milijard. Kljub te-
bi postajajo venomer naraščajoči stroški mi-
larna neznosni, in po tem bi se dalo soditi,
da za druge narode vojaška bremena ena-
strašna mora.

Merilo za francosko oboroževanje daje
konvencija z Nemčijo. V Berlinu opravičujejo
te zahteve z revanšno idejo, o kateri misli-
li vsaj pravico, da napolnjuje vse francoske
v. V Parizu pa kažejo, kako se siloma raz-
nemška armada, pa plašijo Francoze, da se
nacija pripravlja na nov napad. Kakor je
nacija zahtevala ogromne investicije za svo-
jojsko tako je tudi Francija pritiskala na
zbornico, da iztlačijo iz nje nove žrtve za
narizem.

Najprej je vlada zahtevala petsto milijonov
artiljerijske potrebščine, za trdnjave in za
tegične namene. Izgradnja nekake artiljerij-
ske stotnika, ki omogoča, da se predelajo
ski topovi kalibra 7.5 cm in postane nabava
skih havbic vsled tega nepotrebna, je po-
čila, da se je ta kredit skril za osemdes-
milijonov.

Že danes vlada je navalila s pomočjo nacio-
ne vlade francoskemu ljudstvu še dru-
gemu z brutalno vpeljavo triletnih služb,
aj bi izenačila pomanjkanje rekrutov. Ta
nacionalna reforma je zahtevala, ne glede na
obremenitev proračuna, 440 milijonov na-
rat za vojašnice in njih opravilo ter za obo-
nje povečanja števila vojakov. 234 mi-
onov je dovolila zbornica, e za tekoče leto.

Vojaški stroški so znašali s tem že 860 mi-
onov. Meseca junija pa se je spomnila vlada
na mornarico in je zahtevala še zanj 140
onov, tako da je bila zdaj okrogla milijarda
or v Nemčiji kompletna. Zahtevati je bilo
eda lahko, nastalo pa je vprašanje, kako naj
a izredni izdatki pokrije. Socialisti, ki niso
eli preprečiti triletnih služb ne ostalih za-
ov, so hoteli vsaj delovne sloje obvarovati
men, pa so predlagali, naj se posluži Fran-
enakega sredstva kakor Nemčija, namreč
ratne dače od premoženja. Vlada ni marala
ak izhod, ker se ni hotela zameriti kapita-
om. Predlagala je posojilo, ki naj bi se vr-
v dvajsetih letih, češ tako se breme bolj
deli; pokrilo pa naj bi se z dohodnimi razre-
dom, ki bi vendar zadel bogatejše razrede.

Iz različnih vzrokov se je stvar zavlekla
parlamentarne počitnice. Ko pa so se po-
ci vrnili v zbornico, je bil položaj zopet iz-
menjen. Višina vojaških stroškov se je znat-
povečala, ker je bil z vpeljavo triletnih služb
sprejet tudi dodatni predlog radikalca Vin-
ta, da naj odpadejo vse olajšave in naj bo
ak francoski državljani brez izjeme zavezan
iti tri leta. S tem se izdatno povečava šte-
o aktivnih vojakov in namesto 440 milijonov
bilo zdaj treba že 585 milijonov za vojašnice
podobne potrebe.

Med tem je bil predložen tudi proračun za
1914. In ta je povzročil velikansko, nepri-
no presenečenje. Izkazoval je namreč 794
onov frankov primanjkljaja.

Da si pomaga iz zagate, je vlada predlo-
nov načrt posojila. Najelo naj bi se tisoč
to milijonov frankov in sicer devetsto miljo-
za izredne enkratne vojaške izdatke leta
3 in 1914, štiristo milijonov pa za pokritje

dosedanjih dvehletnih izdatkov v Maroku. Zada-
nja zahteva je bila maškarada, ker je šlo vladi
le za to, da vsaj deloma pokrije proračunski
primanjkljaj. Kajti pred volitvami se ni upala
vpeljati za osemsto milijonov novih davkov.
Njen predlog za pokritje deficita je bil ta: a)
Sto milijonov prebitka iz leta 1912, ki bi se mo-
ral porabiti za pokritje dolgov; b) štiristo mi-
ljonov posojila; c) Tristo milijonov novih dav-
kov, eventualno pa naj bi se z ozirom na volitve
tudi teh tristo milijonov pokrilo s posojilom
na kratek rok.

Proračunska komisija, ki igra na Franco-
skem zelo veliko vlogo, kajti njene razprave
tehtajo toliko, kolikor zbornice, je prišla za-
radi tega z vlado v konflikt. Odklonila je njen
načrt in je predvsem dovolila le devetsto mi-
ljonov posojila, ki naj bi služilo izključno za po-
kritje vojaških izdatkov; zbornica pa naj bi po
sklepi komisije obnem s tem posojilom skle-
nila tudi one davke, s katerimi naj se pokrije
odplačevanje in obrestovanje posojila.

Vlada je protestirala. Namenoma pa je po-
stavila stvar na glavo. Dejala je, da je za
Francijo in njen kredit žaljivo, če se zahteva
od nje zalog za posojilo, češ Francija vendar
ni Turčija ali pa Venezuela. Toda komisija ni
mislila tako. Njen namen ni bil ta, da bi kapita-
listi zarubili državne dohodke, ampak da bi
se s sklepom davkov zavezali bogati razredi,
katerim služi militarizem drugače kakor siro-
mašnim. Če se ne bi sprejel predlog komisije,
bi bila nevarnost ta, da se sedaj sklenejo iz-
datki, pozneje pa se prevale vsa bremena na
neposredujoče sloje.

V bistvu se torej suče boj okrog davčne
reformne, v prvi vrsti okrog progresivnega
osebnega davka, ki ga je Barthou pred počit-
nicami sam obljubil. Da velika buržvazija, na
katero se je vlada kljub vsem demokratičnim
pozam, naslanjala, z vsemi štirimi brani svoj
žep, je razumljivo; toda za demokracijo in
pred vsem za socialistično stranko je važno,
da prav sedanjim trenutkom porabi, kajti če bi ga
izpustila, bi bila davčna reforma, ki naj pravi-
čnivo razdeli bremena, za nedogledno dobo
lahko pokopana. Kadar so militaristični izdatki
na varnem, nima demokracija nobenega oro-
žja, s katerim bi mogla odvrniti novo obreme-
nitev.

Nekaj časa je bilo videti, kakor da je Bar-
thou vendar zmagal. Posojilo je bilo naposled
dovoljeno v znesku 1300 milijonov, kakor je ho-
tela vlada. Ali nato je nastal nov spor. Vlada je
namreč zahtevala pri posojilu določbo, da ve-
ljuje za rente »enake imunitete kakor doslej.«
Besedilu samemu komisija ni ugovarjala; skle-
nila pa je komentar, ki pravi, da je za te »imu-
nitete« smatrati le privilegije privatnopravnega
značaja, nikakor pa ne davčno prostost. Ali
prav to je kardinalna razlika. Vlada hoče ren-
te obvarovati davka, komisija pa namerava z
davčno reformo obdavčiti tudi rente. Predlog
ki je zahteval davčno prostost, je dobil v zbor-
nici 265 glasov; proti njemu pa je glasovalo
290 poslancev. Usoda vlade je bila s tem zape-
čatena.

Barthou je hotel z davčno prostostjo rent
doseči višjo ceno pri podpisovanju novega po-
sojila. Ali Jaures in bivši finančni minister Cai-
laux sta z energičnim bojem prekrizala ta na-
črt. Na Francoskem je doslej petindvajset mi-
ljard že izdanih rent. Če se obdavči le s štirimi
odstotki, znaša to milijardo. In dočim mora vsak
mali trgovec, vsak kmet plačevati dohodninski
davek, naj bi Francija darovala kapitalistom to
milijardo! Toliko obzirnosti ni mogla zbornica
posvetiti ne kapitalistom, ne ministerskemu
predsedniku, četudi je gospod Barthou spojil
vprašanje rentne davčne prostosti z zaupnico
in se pri tem znašal nad proračunsko komisijo.

Barthou je padel. Če pa je obstoj svoje
vlade vezal z davčnim privilegijem za rente, se
to lahko smatra za dokaz, da je tudi pri fran-
coskih kapitalistih treba že posebne vabe, če
se hoče od njih dobiti milijarda za militaristične
stroške. Patriotizem ne zadostuje več; ako ni
izrednega profita, zaklepa kapitalizem svoje
blagajne tudi »najnujnejšim« zahtevam milita-
rizma. Tako je padec kabineta Barthou zna-
menje, da dosegujejo vojaške zahteve tisto me-
jo, kjer se izpreminjajo v očitno nevarnost
vsega narodnega gospodarstva. Delavski razre-
di ne morejo več dati, kapitalistični pa no-
čejo; tako se približuje bankrot oboroževalne
blaznosti.

Nezaupnica za Bethmann-Hollwega.

V nemškem državnem zboru je bila s pod-
poro ogromne večine predlagana državnemu
kancelarju Bethmann-Hollwegu nezaupnica. Ko
pišemo, še nimamo poročila, če je bila tudi
rejeta. Ker pa politične stranke v Nemčiji ne
reminjajo svojih sklepov čez noč kakor av-
strijske, je skoraj gotovo, da je Reichstag ostal
z beseda in povedal gospodu Bethmannu, da
ne strinja z njegovimi nazori o zabernski
pri.

Dva visoka gospoda sta govorila v nemi-
nem parlamentu. Državni knecelar je priznal
bližnjo vse, kar se je pruski soldateski v al-

zaškem mestecu očitalo, toda s svojo suho-
parno zgovornostjo se je trudil, da bi čimboli
zmanjšal pomen vojaških provokacij, ki so raz-
burile vse prebivalstvo. Besedo »Wackes«, ki
jo smatrajo Alzačani za žaljivo, je hotel obrniti
na humoristično stran, češ Alzačani ne bi smeli
biti tako občutljivi, saj imenujejo sami Pruse
tudi Švabe. S to primero pač nič ni opravil; kajti
ko je golobradi lajtnant od alzaških rekrutov
zahteval, da se morajo pri njem zglaševati z be-
sedami »Ich bin ein Wackes«, se gotovo ni ho-
tel šaliti, ampak jih poniževati. In med prim-
kom »Švab« in »Wackes« je razlika precej ve-

lika; zakaj »Švab« je naposled le ime živečega
plemena, Wackes pa pomeni vagabunda. S
svojo razlogo ni imel kancelar sreče pri držav-
nem zboru.

Se na večji odpor pa je naletel, ko je za-
čel naravnost zagovarjati postopanje vojaških
oblasti. Od namestnika v Straßburgu do župana
v Zabernu so vsi civilni funkcionarji v nasprotju
z vojaškimi in jih dolže, da si laste pravico, ka-
terih jim ne daje noben zakon, da se držno po-
stavljajo nad civilno oblast in da s svojimi žal-
ljivimi provokacijami ovirajo delo sprave v
Alzaciji. Vojaška oblast je proti vsem zakonitim
določbam na svojo pest uvedla v Zabernu obse-
dno stanje; kancelar kot vrhovni načelnik ci-
vilne uprave pa ni imel nobene besede za njeno
avtoriteto, ampak je priznal vojaškini pravico,
da »hrani to, kar imenuje sama po svojih nazo-
rih svojo čast tudi tedaj, če se ne ozira na za-
konite meje.

Gospod Bethmann-Hollweg je čital Alza-
čanom in vsem, ki so kritizirali postopanje ne-
zrelega lajtnanta in prevzetnega polkovnika, le-
vite, češ vse, kar se je zgodilo v kasarni, je bilo
tako malenkostno, da se prebivalstvo zaradi
tega ne bi bilo smelo razburjati. Poslancem, iz-
vzemši konservativne junckerje, se je to zdelo
čudno; kajti vojaški izziviči se niso omejili le
na kasarno, ampak so si prilastili policijsko
moč v mestu, preganjali so prebivalce z nasa-
jenimi bajoneti, žugali so, da bodo streljali, in
lajtnant, ki je začel s provokacijo, je celo napol
bromemu delavcu brez količjak resnega povoda
razklal glavo.

Če je bil državni zbor že med kancelarje-
vim govorom zelo nervozen, ga je pa vojni mi-
nister Falkenhayn, ki opravlja svojo službo
pač šele kratek čas, tako razdražil, da je bil v
tej zbornici malokdaj enak vihar. Alzaško pre-
bivalstvo je imenoval pruski general razgraja-
joče kričaje, časopise, ki so kritizirali dogodke,
pa hujskaške organe. Vojni minister ni mogel
dokončati svojega stavka. Ko so bile izrečene
te besede, je planila vsa levica pokonci. Glasni
protesti so zadoneli in hrup je bil tako velik,
da je moral general nekoliko minut čakati, pre-
den je mogel nadaljevati. Potem je zopet zavil-
jal. Dejal je, da že davno ne gre za »pretrane-
pregreške lajtnanta ali njegovih rekrutov, am-
pak za česnikarske hujskarije, za punte, za si-
stematično psovanje vojaštva. Tudi tem besed-
dam je na mestu odgovoril protest.

Vojni minister je nadaljeval: Če bi se umak-
nili takim pojavom, bi se gotovo za trenutek
lahko dosegel mir. Ampak to bi bil goljufiv mir.
Kajti med jedjo se javlja apetit. Taki dogodki
se ne smejo trpeti.

Ne enega stavka ni izpregovoril gospod
Falkenhayn, ne da bi se bili oglasili strastni
protesti. Brez vsake potrebe je hvalil armado,
le da bi zanj konstruiral nekakšno posebno
pravico. S svojim govorom je škodoval še kan-
celarju, kajti celo stranke, ki bi se bile morda
z Bethmannovo mlačnostjo še na kakšen način
sprijaznile, so po generalnih prevzetnih in izzi-
vajajočih besedah spravile obzirnost v žep, in že
prvi govornik, član centrauma Fahrenbach, je
izjavil, da je državni zbor razočaran, ker je
pričakoval, da se bo iskala resnica, česar pa
kancelar in vojni minister nista storila. Vojni

Dnevne beležke.

— Za ožje volitve v Ljubljani, ki bodo ju-
tri od 8. dopoldne do 2 popoldne na istih voli-
ščih kakor glavna volitev, veljajo legitimacije,
ki so jih volilci imeli v pondeljek. Kdor bi jo bil
izgubil, lahko dobi drugo pri deželni vladi,
mora se pa izkazati s kakšno legitimacijo. Tudi
glasovnice izdaja danes od 9. dopoldne do 1.
popoldne ter od 3. do 6. popoldne vlada v pi-
sarni št. 11 (vhod iz Simon Gregorčičeve ulice)
jutri pa se dobe glasovnice pri volilnih komisi-
jah. Ker je volilna dolžnost, mora vsak volilec
glasovati. Kdor se brez opravičenega razloga
odtegne svoji volilni dolžnosti, se kaznuje z
globo od 1 do 50 kron. Pameten razlog za so-
cialističnega volilca bi bil pač ta, da ga ožja
volitev med gospodom Turkom in gospodom
Kregarjem nič ne briga. Ali zakon ne pozna te-
ga razloga, ampak opravičuje le: 1. Ako voli-
lec vsled bolezn ali slabotnosti ne more priti
na volišče; 2. Ako zadržje volilca uradne ali
sicer neodložne stanovske dolžnosti; 3. Ako je
volilec na potovanju izven Kranjske dežele; 4.
Ako zadržje volilca bolezen v rodbini ali druge
neodložne rodbinske zadeve; 5. Ako zadržje
volilca prometne ovire ali druge nepremagljive
okoliščine. — Kdor se torej ne more opravi-
čiti s tem ali onim razlogom, ki jih naveda za-
kon, mora glasovati. Seveda pa ni treba, da bi
n. pr. železničar izpustil vožnjo zaradi te vo-
litve ali pa da bi se bolan delavec dal nesti na
volišče.

— Volitev deželnih poslancev iz trgovske
in obrtne zbornice na Kranjskem. Trgovska
in obrtna zbornica za Kranjsko ima v torek
16. t. m. ob 5. popoldne izredno sejo. Na dne-
nem redu je volitev dveh deželnih poslancev.

— Socialnodemokratične volilce v Ljub-
ljani opozarjamo, da je deželno strankino za-
stopstvo sklenilo: Absolutno načelo za ožjo vo-
litve je to: Ne za klerikalno stranko! Sicer pa
si vsak volilec lahko izbere način, ki se mu
zdi najprimernejši. Lahko zapiše na glasovnico

minister je kazal nepotreben pogum, in govor-
nik upa, da ministrove besede niso odmev nje-
govih zadnjih pogovorov; kajti če bi bila taka,
bi bil to črn dan za nemško državo. Falkenhayn
je bil namreč zadnje dni pri cesarju, kateremu
je nedvomno poročal o zabernskih dogodkih.
In da je v zbornici izrekal Viljemovo mnenje,
je že verjetno, zakaj da je cesarju prebivalstvo
tako »civilna bagaža«, čim je v kakšnem kon-
fliktu z vojaščino, je davno znano.

Konec je bil ta, da je napredna ljudska
stranka vložila predlog, ki smo ga že včeraj ob-
javili, da se obravnavanje zadev, ki so bile
predmet interpelacij, od strani državnega kan-
celarja, ne vjema z nazori državnega zbora.

Za podporo tega predloga, ki izreka kance-
larju neprikrito nezaupnico, je vstala razna
konservativcev vsa zbornica.

Odločnost, s katero je nemški državni zbor
nastopil proti megalomaniji militarizma, mora
povsod napraviti velik vtisk. Nobenemu po-
slancu ni bilo neznano, da je bil Falkenhayn pri
cesarju; lahko je bilo tudi ugani, da kance-
lar in vojni minister ne govorita drugače ka-
kor misli Viljem. Toda to ni imponiralo Reichs-
tagu. S predlogom napredne ljudske stranke je
jasno konstatiral, da ne dovoljuje militarizmu
nobenih predprav, in da je zoper militarizem
pripravljen braniti pravice civilnega prebival-
stva in odgovornih civilnih oblasti.

Vse to je naposled popolnoma logično in na-
ravno. Ali avstrijskemu državljanu se zdi skoraj
čudno. Kajti pri nas nismo vajeni take odlo-
čnosti, in niti misliti si ne moremo, da bi se n. pr.
naše delegacije, pred katere spadajo vojaške
zadeve, v podobnem slučaju upale tako nasto-
piti proti Berchtoldu in proti Krobotinu. Nem-
ški državni zbor ima še vedno bravourno ve-
ščino, ki je patriotična, lojalna, cesarska. Ali v
važnih vprašanjih ljudskih pravic se nemški dr-
žavni zbor zaveda, da zastopa ljudstvo. In po
tem se ravna. Pri nas pa nimajo meščanske
stranke samozvesti in poguma. V Nemčiji do-
biva državni kancelar nezaupnico, v naših de-
legacijah dovoljujejo Berchtoldu zunanji pro-
račun, Krobotinu vojaške zahteve, Hausu mor-
nariške kredite; v avstrijskem državnem zboru
aportirajo Stürgkhju vojaške zakone tisto mi-
nuto, ki jo predpisuje, trpe izjemno stanje pa-
ragrafa 14 in požirajo na povelje svoje lastne
sklepe.

Taka je razlika med meščanskimi stran-
kami v Nemčiji in pri nas. Zato je v Nemčiji
napredek, pri nas pa klavnost.

Berlin, 4. (Posebno poročilo.) Po končani
debatu je zbornica danes glasovala o predlogu
napredne ljudske stranke, ki je bil včeraj vlo-
žen z ozirom na odgovor kancelarja Bethmann-
Hollwega na interpelacije zaradi zabernskih
dogodkov. Zbornica je sprejela predlog, ki
pravi, da se kancelarjeva izvajanja ne strinjajo
z nazori državnega zbora, z vsemi proti kon-
servativnim glasovom, t. j. z 293 proti 54. Kan-
celar Bethmann-Hollweg je šel poročat cesarju
Viljemu. Ker izreka sprejeti predlog nezaupa-
nje, nastopa kriza, ki se more rešiti le z demi-
sijo kancelarja in vojnega ministra, ali pa z raz-
pustom državnega zbora. Pričakuje se prvo.

gospoda Turka, če pa noče tega, pa lahko odda
prazno glasovnico ali pa neveljavno, to se pravi,
da se lahko zapiše nanjo karkoli razun klerika-
lnega kandidata.

— Kandidati S. L. S. v mestih in trgih. V
Ljubljani sta kandidata v obeh volilnih okrajih
g. Ivan Kregar, pasar in hišni posestnik v Ljub-
ljani in g. dr. Lovro Pogačnik, deželni tajnik
v Ljubljani; v Kranju in Skofji Loki kandidira
g. Anton Sušnik, c. kr. profesor v Ljubljani; v
dolenjskih mestih pa g. profesor Bogumil Re-
mec, vodja Slovenske trgovske šole v Ljubla-
ni. Dr. Vinko Gregorič kandidira v okraju
Kamnik - Radovljica - Tržič, g. Mihael Arko v
Idriji in g. dr. Janko Marolt, zdravnik na Vr-
hnikih v okraju Vrhnika - Postojna - Lož.

— Kranjski deželni odbor pred upravnim
sodiščem. Kranjski deželni odbor ima od fi-
nančne uprave v najemu pobiranje davkov od
vina, mesa in sadja v 20 okrajih in mora od
tega plačevati zakonito predpisane davščine.
Dosedaj je imel deželni odbor vedno čisti dobi-
ček od te najemnine, lansko leto pa je imel
85.242 K izgube. Finančna direkcija v Ljubljani
je pa od najemninske kavcije, ki jo smatra kot
glavnico in ki je vložena v obligacijah v vred-
nosti 142.250 K, predpisala deželnemu odboru
poseben pridobinski davek. Proti temu davku
je vložil deželni odbor priziv na upravno sodi-
šče, ki je v sredo razpravljalo o tej zadevi.
Kranjski deželni odbor je utemeljil svoj priziv
s tem: Ker ni bilo čistega dobička, zato tudi ni
upravičen davek in kavcije ni smatrati kot
glavnico. Vladni zastopnik je izjavil nasproti
temu, da izguba ne oprošča od pridobinskega
davka in da se odmeri v tem slučaju davek po
merilu ena od tisoč od glavnice. Kavcijo pa je
smatrati za glavnico, ker brez kavcije bi se ne
mogel izvrševati obrat. Upravno sodišče se je
pridružil mnenju vladnega zastopnika in je
zavrnilo priziv kranjskega deželnega odbora.

— Tržič. Lepo število glasov je dobil so-
cialnodemokratični kandidat sodrug Pintar pri
nas. Ali dobil bi bil še več glasov, če ne bi bili

nekateri delavci — prodane duše. V srce nas je zapelko, zavedne socialiste, ko smo opazovali, kako so se uklonili delavci volji svojih izkoriševalcev. Od jutra do večera gara delavec mojstru in mu prodaja svojo telesno silo, a potem mu pa na dan volitev pokaže, da ga priznava tudi za gospodarja svojega mišljenja in se mu uda kakor suženj. Nekateri so tako delali iz strahu pred odpovedjo. Ali ti sotrpini naj pomislijo to-le: Kolikokrat smo že dejali tržiškim delavcem — organizirajte se! — organizacija delavcev je enakovredna sila kapitalističnemu denarju! Če bi imeli delavci v Trzinu že sedaj močno organizacijo, kateremu mojstru, podjetniku bi kanilo v glavo, da bi odpustil delavca za to, ker ni glasoval pri volitvi po njegovih volji? Vsek bi si premislil, kajti vedel bi, da stoji za tem organiziranim delavcem četa tovarišev, ki ne bo mirno gledala, kako se krati enemu od njih osebnostna svoboda. Do prihodnjih volitev moramo ustvariti za vse naše delavstvo organizacijo, ki bodo jakе in pogumne in potem ne bo več prodanih duš ob volitvah. Nekateri delavci pa so seveda tudi taki, da so iz same hinavščine, da bi se prikupili gospodarju, glasovali klerikalno. Pa tudi tržiški liberalci so pridno lovili delavske glasove. Nekaj navčnih kalinov so ujeli gospodje. — Naš kandidat sodrug Pinter je dobil tudi v Lomu 3 glasove (Piber v Lomu 150, Kržišnik 0) 3 so bili neveljavni in da bi Pibrova zvezda lepše blestela, da bi bil Lom zapisan kot izrecno črna posest, so naknadno razveljavili še glasove za Pintera. — Kovorski župnik Jur je bil pa že med glasovanjem tako radoveden, da je obračal vsako glasovnico proti luči. Če ni bilo na glasovnici Pibrovega imena, je ves jezen zalučal tako nekrščansko glasovnico v koš. — Debeli očka Golmajer Karl, čevljarški mojster, je silno zmerjal tiste svoje delavce, ki niso volili Pibra. Golmajerju povemo, da naj le malo robanta na svoje delavce, ker delavci imajo tako pravo voljo kakor on. Kaj bi dejal on, če bi delavci zahtevali od njega, naj voli socialnega demokrata?

— **Volilna agitacija**, ki so jo naši sodrugi opravili do volitev za splošno kurijo, bi bila maljnega pomena, ako bi sedaj vse delo zaspalo in ne bi rodilo drugih, trajnih sadov. Socialna demokracija ni stranka od danes do jutri, ki stavlja vse na eno karto in išče liter uspeh, ki naj se doseže kakorkoli, brez obzira na to, kaj da pride pozneje. Socialno demokratsko delo gre za trajno rešitvijo delavskega razreda in mora zaradi tega apelirati na globoko razumevanje svojih pristašev, na njih vztrajnost, na organizirano sodelovanje vseh. To je pri nas težko, zakaj na eni strani so ljudje vajeni, da sploh nič ne mislijo, ampak capljajo kakor ovčice za pastirjem, na drugi pa vidijo le to, kar prinaša današnji dan. Kar je bilo včeraj, je pozabljeno; kar bo jutri, je še predaleč. Socialna demokracija pa zahteva od svojih pristašev, da se zamislijo v zgodovinski razvoj vseh reči, da spoznajo nujnost dogodkov, da spoznajo, kateri činitelji vplivajo na razvoj in ga določajo, po kakšnih zakonih nastajajo in se izpreminjajo razmere; to mora socialna demokracija zahtevati, kajti le s tem spoznanjem more delavstvo dobiti podlago, na kateri si bo zgradilo boljši dom. Če bi hotela socialna demokracija napliniti vsako dnevno neumnost in z barnumskimi senzacijami loviti pristaše, bi tudi lahko zelo hitro postala velika stranka. Zakaj to res ni težko, in toliko spretnosti bi tudi naši ljudje imeli, da bi delali reklamo z velikim bobnom, s širokoustnim kričanjem in z osebnimi burkami. S tako taktiko pa ne bi bilo nič pridobljeno za socializem in nič pomagano delavskemu ljudstvu, kateremu se mora vcepiti spoznanje, da se bo rešilo le s svojo močjo, da potrebuje zato organizacijo in da mora biti v organizaciji vsak posameznik ne le član, ampak sodelovalec in sodelovalec. Zaradi tega tudi volitve za nas nimajo fistickega pomena, kakor za meščanske stranke. Volilna agitacija ne more biti za nas nič drugega kakor člen v verigi našega trajnega dela. Izkušnje, ki so bile pridobljene v tem gibanju, se morajo izrabiti za novo delo. In vsak zaveden sodrug mora pomagati, da prinese to delo sadove. Kdorkoli je v agitaciji količkaj sodeloval, je pa opazoval in opazil, kje so se pojavili volilci, ki jih še nismo imeli, kje je bilo kaj razumevanja za našo stvar, tudi če se ni toliko dozorelo, da bi nam bilo prineslo volilne uspehe, kje so bila potrebna

naše agitacije in kje so že ugodna za organizacijo. Vse te izkušnje bo treba sedaj izrabiti za bodočnost. To pa bo le mogoče, ako gredo stranki vsi zavedni sodrugi na roke. Lokalne organizacije morajo v svojem delokrogu storiti, kar je mogoče, da porabijo položaj. Posamezni sodrugi pa lahko veliko pomagajo, ako naznanijo stranki, kar so opazovali v tem gibanju. Kdor nikakor ne ve, kako bi to storil, si za prvi začetek lahko pomaga s tem, da naznani svoj naslov deželnemu zastopstvu jugoslovanske socialne demokratske stranke v Ljubljani, Selenburgova ulica 6. Dobil bo navodila, in ne da bi se moral zaradi tega ugonobiti, bo lahko pomagal. Od nobenega pristaše ne zahteva stranka, da se raztrga, ampak brez skupnega dela je vsak napredek nemogoč. Vse sodrugi, ki imajo dobro voljo, torej vabimo, naj se na omenjeni način postavijo v službo stranke, pa naj tudi druge sodrugi nagovore na to. Nihče naj ne misli, da bo nepotreben. S to ali ono malenkostjo, ki jo mimogrede opravi, bo lahko koristil gibanju, brez katerega je rešitev delavskega ljudstva nemogoča.

— **Vojaškotaksnim obvezancem**. Vsak vojaškotaksnim obvezanec, ki bo imel 1. januarja 1914 svoje redno bivališče v Ljubljani, se mora v teku meseca januarja 1914 v svrhu odmere vojaške takse za leto 1914 zgledati v Ljubljani pri mestnem magistratu, v hiši št. 27., III. nad. v pisarni vojaškega referenta (ne več v Mestnem domu). Zgleditev se izvrši lahko ustmeno ali pismeno na predpisanih tiskovinah.

— **Vsi prijatelji vrtnarstva in prijatelji smiselne vzgoje** se vabijo, da pristopijo k društvu »Vrtnarska šola«. Društvena naloga je, dajati članom direktne koristi, istočasno bo društvo splošno budiло veselje do obdelovanja zemlje. Društvo »Vrtnarska šola« bo po svojih močeh skrbelo, da se že v otrocih začne zbujati veselje do smiselnega obdelovanja zemlje, ker se le na ta način vzgoje iz mladine najbolj koristni člani človeške družbe. Vsakdo, ki bi bil voljan pristopiti v naše društvo, in sodelovati pri izpeljavi teh lepih načrtov, naj se blagovoli zgledati na naslov: »Vrtnarska šola«, Kranj.

— **Za našo častno zmago** 1. decembra v Spodnji Šiški nabral J. Rebersak 186 vinarjev za volilni sklad.

— **Umrli so v Ljubljani**: Elizabeta Pošvar, zasebnica, 67 let. — Vincencij Babnik, sin mizarkega pomočnika, 2 leti. — Marija Skok, žena posestnika, 39 let. — Helena Avguštin, dularica, 42 let. — Marija Golob, kuharica, 72 let. — Marija Vidmar, žena strgarja, 62 let. — Tezija Urbančič, branjevka, 74 let.

— **Nadebudna mladina**. 11letni šolar Anton Erzar je sunil 11letnega Franca Malija iz Zg. Tenetiš v predvorskem okraju, ko sta se vračala iz šole in sprla, z nožem v trebuh ter ga smrtno nevarno ranil. Malija so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

— **Posledice alkohola**. 1. decembra so našli na travniku blizu Leskoveca 76letnega kajzarja Andreja Povheta mrtvega. Prejšnji večer se je bil Povh močno napil, domu grede ga je pa zadela srčna kap.

— **Kinematograf »Ideal«**. »Nolina zaroka«, sijajna veseloigra z znamenitim Valdemarjem Pyslandrom, se predvaja samo danes. Zanimanje je veliko. Jutri učinkovita francoska veseloigra »Vojvodinja Crevetska«. Eno uro neprestanega smeha. V torek Asta Nielsen. »Delica brez domovine«, iz balkanske vojne. — Drugi teden »Kriv«, velik kriminalni roman.

Sodrugi volilci v kmečki kuriji!

Deželno zastopstvo jugoslovanske socialne dem. stranke Vas vabi, da oddaste svoje glasove pri deželnozborski volitvi iz kmečkih občin dne 9. decembra

v ljubljanski okolici

za sodruga: Anton Kristan, ravnatelj v Spodnji Šiški, in Ivan Mlinar, korektor v Ljubljani; v okraju Radovljica-Kranjska gora za sodruga Antona Kristana, ravnatelja v Spodnji Šiški;

v okraju Idrija-Vipava

za sodruga Ivana Stravs, župana v Idriji. V vseh ostalih okrajih Vas poziva, da ne glasujete za klerikalne kandidate.

Predsednik je vprašal: »Ali ste bili na shodu, ki ga je sklical —? In tu je imenoval nekoga izmed obtožencev.«
»Ne.«
»Toda saj je oni delal, da vam je dal vabilo.«
Izmed obtožencev se je oglašil mlad, energičen mož:
»Prosim, gospod predsednik, ne lovite nikogar za besedo. Jaz nisem dejal nikomur — niti vam, da sem mu dal vabilo. Prosim, naj se konstatira, da na vabilu ni bilo imena napisanega. Lahko je je našel kjerkoli.«
Predsednik je proglasil, da res na vabilu ni zapisano ime. »A meni se je zdelo,« se je obrnil k protestirajočemu mlademu možu, »da ste mi v pisarni dejali, da ste obdolžencu dali vabilo.«
»Ni res,« je odgovoril vprašani, »vam nisem rekel nič takega.«
»Potem sem se pa motil,« je omenil predsednik.
Med obtoženci in poslušatelji je zavladalo vznemirjenje.
»Ta ga je potipal za žilo!« je dejal Mikyška.
»To je prekrasno!« se je topil Otokar od radosti.
Kmalu potem je prišel na vrsto i Soumarjev brat.
Dejal je: »Tajnega društva »Omladina« ne poznam nobenega. Poznam samo napredno stranko in stranko napredne mladine. Ni res,

Kontrasti.

Enajsta številka »Naših Zapiskov« je bila zaplenjena zaradi devetvrstne pesmice sodruga Golouha »Mariji Magdalenski«. V sled ugovorov uredništva se je vršila dne 24. m. m. javna razprava pri okrožnem kot tiskovnem sodišču v Gorici. »Naše Zapiske« je zastopal sodrug dr. H. Tuma.

V lepem, filozofično globoko zamišljenem govoru je poudarjal dr. Tuma, da pesmica ne nosi v svoji celoti in ne v posameznih izrazih niti najmanjšega sledu preklinjanja ali skrutitve boga. Protestira proti temu, da se od javne oblasti pesmički podtika tako grd, trivialen zmisel. Pesmica vsebuje visoko filozofično idejo v erotični in verski smeri. Pesnikova intuicija je instinktivna in najti mora druge ljudi, ki jedro cele poezije razluščijo. Golouh ni človek višje izobrazbe, ni se učil pesni kovati, on je samouk, ki izraža v pesmi svoje lastno versko spoznanje. V vseh svojih pesnih se bori pesnik proti temi, proti slabosti in odrekanju in išče svobodo, moč, življenje. Ta zavedna instinktivna intuicija pesnikova je istovetna z Nietzschejevo filozofijo, po kateri je Kristusova vera odrekanja človeka ponižala in ga zasužnjila. In njegova prostovoljna smrt na križu je simbol trpljenja, samozatajevanja, odrekanja. Tudi katoliška cerkev sama je uvidela to slabo stran Kristusovega nauka. Katoliški filozofi in veroučitelji se branijo z vsemi silami, da bi katoličanstvo podleglo principu zanikanja življenja in samozatajevanja. Moderna veda je nasprotno točno ločila nauk Krista na »sebi in nauk krščanskih filozofov in veroučiteljev, ki se je na podlagi Aristotelove logike in filozofije razvil v srednjem veku. Tudi vsi drugi največji duhovniki kakor Tolstoj, Ibsen tolnačijo Kristusov nauk kot princip odrekanja. Razum Tolstoj pa so vsi ti filozofi proti principu odrekanja. Enako idejo izraža pesnik v svoji pesni. Ne obžaluje smrti, božje je edino življenje. Sicer je res, da so vse Golouhove pesmice in tudi zaplenjena ateistične, toda ta ateizem ni površen, negativen, ne obrekuje in ne preklinja boga, izvira iz duše, iz srca, je vera kakor je vera krščanstva. Globok ateist je spoznal, da je krščanska vera boga obsenčala s posvetnimi stvarmi, tako da je postal nejasen, meglen in ne zadošča več njegovi po višjem spoznanju hrepeneči duši. Ateist išče novega boga. To stagnacijo sedanjega versstva priznava celo učen duhovnik v knjigi, v kateri kritizira Nietzschejevo filozofijo in je mnenja, da nam je Nietzschejeva filozofija bila potrebna, da v ti smeri revidiramo in reformiramo našo vero. Ateist ne veruje v odrekanje, njegova vera je vera v pogum, v življenje.

Čuvstvena stran poezije je izražena v ljubezni. Pesnik si ni predstavljal M. M. kot prešestnico, marveč kot žensko, ki je bila očičena od Kristusove ljubezni in kot simbol te ljubezni in v dokaz njene hvalečnosti naj bi ga bila poljubila. S tem pesnik ni mislil zgolj čutno ljubezni, marveč ljubezni, ki izvira iz sublimirane spolne ljubezni in katere najlepši in najvišji simbol je poljub. To najčistejšo ljubezni pa priznava tudi katoliška cerkev. Torej bi se v tem simbolu ne moglo najti kaj nizkotnega, kaj poniževalnega za Krista.

Po vsem tem torej v lepi čisti poeziji Golouhovi zdrav razum ne more videti nič grdega, trivialnega, nobenega zasmehovanja. Pesem je izraz višjih misli in čustev človeka, ki je prišel do lastne vere in lastnega spoznanja. Le kak polizobraževalec, ki je postal proti vsem verskim vprašanjem že popolnoma indierenten, ki zanika vse okolo sebe, najde v pesmi take umazanosti. S tem, da bi zaplenbo potrdili, boste gospodje sodniki le podpirali demoralizacijo, izvedelo bo se itak o konfiskaciji in vzlic potrditvi zaplenbe se bo o pesmi še naprej govorilo.

Drž. pravdnik Jeglič: Strinjam se z g. nasprotnikom le v toliko, v kolikor sam priznava, da je pesmica ateistična. Pesem nosi torej objektivne znake hudodelstva po § 122 a na sebi. Danes ni odločilne važnosti misel, ki jo je imel pesnik in tudi ni odločilno, ali čita pesnico inteligent ali delavec. Besede nosijo objektivne znake hudodelstva na sebi. Danes ni odločilno, kakšen namen je hotel doseči pesnik in kako drugi o vsebini mislijo, zadostujejo le objektivni znaki. Ti pa so dani, in spozna jih, kdor tudi le površno prečita pesmico. Lahko ima kdo

da bi se bili vršili pri meni in pri bratu tajni shodi in predavanja. Obiskovali so naju samo prijatelji, kateri so prihajali v uredniških zadevah. Tudi ni res, da bi se bili čitali v najinim stanovanju nevarni spisi in časopisi. Kar se tega tiče, da so me imenovali Orebito, sem to ime dobil v gostilni, v katero sem zahajal. Tam mi je dejal neki prijatelj pri pustni zabavi: »Ti si Orebito iz Orebitske ulice.« Stanovala sva namreč v Orebitski ulici. In hektograf? Da, hektograf so našli pri meni, bil je pa to hektograf slabe kvalitete, na katerem se je napravilo le 5 do 10 odstotkov. Hektografiral sem na njem marzeljezo. Na staromestnem trgu sem sicer bil dne 17. maj. srpana, toda šel sem mirno za godbo.

XLVII.

Taka in podobna zaslizavanja so Ivana deprimirala. Na vseh zatožnicah je videl prizadevanje, da bi zvalili raz sebe obdolženje in na vsak način se umaknili posledicam kazenskega zakonika. Čul je, kako so se izvijali, opazil, kako so zakrivali prepričanje, in spoznal, da med občinstvom vlada ista tendenca. Videl je nekako stisnjenost, kadarkoli se je kak obdolženec zamotalval pri zaslizanju in obratno neko radost in čilost, če se je dobro odrežal. Vzemiralo ga je to, vprašal se je, češ, ali je prav tako. Toda sam na sebi je opazil, da se i njegova čuvstva gibljejo v isti smeri. I on je bil razburjen, če je zaslizanje uhajalo na neugoden tir, i on se je razradostil za hip, kadarkoli so se sodniki zaman prizadevali pronikniti za obisti

vero, kakršno hoče, to pa se zahteva, da ne moti vere drugega.

Dr. H. Tuma se enkrat reagira na besede drž. pravdnika. Pesnik ni imel namena zasmehovati ali zasramovati vere in ker ni namena, nedostaja subjektivni znak za zločin. Pesnik nikakor ni mislil žaliti ali motiti vere drugih, dal je le duša in izraza svojemu notranjemu spoznanju. Noben najskromnejši delavec ne bi dal pesni tako grde in poniževalne podlage kot je to storil držav. pravdnik. Noben globoko versko čuteči človek ne bo razumel pesni kot zasmehovanje in zasramovanje vere, tega je zmožen le polizobraževalec.

Predsednik sodišča proglasi po polurnem posvetovanju sodbo, s katero se ugovori zavračajo in zaplenba potrjuje.

Zanimiva je bila razprava. Na eni strani zagovornik človeka samouka, ki stremi po višjem mišljenju in čuvstvanju, katerega duša stremi naprej in navzgor k spoznanju uganke sveta in človeškega življenja. Koliko truda in koliko prečutih noči je bilo treba, preden je svojo intuicijo, svoj srčni zaklad izrazil v kratkih besedah. Mogoče se je boril za vsako besedo, za vsak izraz, da bi tembolj odgovarjal njegovemu čuvstvu. Iskati novo vero, novega boga, razrešiti zmisel življenja ni le vprašanje kratkih ur, marveč je najhujši boj, ki ga sploh človek občuti in preživi, je boj vseh dni življenja. Preboleti in zmagati more le tisti, ki ni otopen v vsakdanjem vrvenju, ki si je ohranil še nepokvarjeno srce in čist idealizem. Neizmeren je užitek, ako je premagal ta duševni boj, našel idejo in ji dal izraza v nežni pesmici. In to je bil samouk Golouh. Kar je on instinktivno občutil in izrazil, je spoznal njegov zagovornik. Znanstveno je razrešil verski in erotični problem, ki je skrit v pesmi in primerjal je to zavedno intuicijo pesnikovo s filozofičnim naziranjem največjih evropskih duhov.

Nasproti temu zagovorniku, ki je prost vsakih notranjih sporov in jasen v naziranju, stoji zagovornik suhoparnih, mrtvih in zastarelih paragrafov in vsa njegova obtožba se opira le na zunanje besede, na objektivne znake. Druge protitemeljive ne najde, je nima. Vsa filozofija, ki jo je objasnili zagovornik, je državemu pravdniku nič, neodločilna. On pozna le suh zakon in še na tega se ne more uspešno sklicevati. Drugih argumentov ne ve.

Kakšen kontrast! Tu zagovornik resnice — tam zagovornik pravice! Stojita drug poleg drugega in vendar kak prepad je med njima. Tu jasnost in prepričanje, tam tema, praznota. Tu stremljenje po svobodi, napredku, tam reakcija. Tu človek, ki se opira na zdrav razum in pristo srce, tam človek, ki izvršuje mehanično delo sistema.

In končni učinek: Sodni dvor pritiska pečat nevednosti, propadel je zdrav razum, svoboda, propadlo je življenje nasproti smrti!

Opazovalcu pa, ki je sledil teku razprave, se nehote vsiljuje vprašanje: Kdo je zmagal?

Zadnje vesti.

AVSTRIJSKA DELEGACIJA.

Dunaj, 5. Avstrijski vojni pododsek je včeraj nadaljeval razpravo o vojaških dodajah. Poročevalec Exner je predlagal resolucije, ki zahtevajo, naj se pri naročilih vpoštevajo za druge; 2. Naj se pri pogodbah z veliko industrio zahtevajo garancije za varstvo delavcev.

Admiral Haus opravčuje oddajo plavajočega doka v tujini. Lani je dobila mornariška uprava pooblastilo za nabavo sirovega materiala v tujini, pa se tega ni poslužila. Sinatrala pa se je za opravičeno, da nabavi tudi gotovi produkt v tujini, seveda če bi bila razlika v ceni znatna. Bila je res velika.

Lin. ladje lajtnant Teichgraber poroča, da so bile avstrijske oferte še na koncu za 11 odstotkov dražje od nemških.

Sprejele so se še naslednje resolucije: Vojno ministrstvo se poziva, naj ne dela težav razvoju avstrijske industrije, kakor jih ogrski ne dela. Naročila v tujini naj se zanašajo izvršujejo le po sporazumu z avstrijsko vlado in naj se s posebnim poročilom opravičijo prvemu delegacijskemu zasedanju.

TISKARSKO GIBANJE.

Dunaj, 5. (Posebno poročilo.) Hujškači med podjetniki besne, ker izpor nič posebno ne na-

obdolžencev. Ko pa je začel zopet hladno premišljati, se je srdil. Tu so se neprestano v njem oglašale zbadljive besede Kačerovskega: »Ali ni smešno, če že vem naprej, da bi nihče ne ganil niti s prstom —?«

Tu v sodni dvorani so se te besede potjevale znova. Toda Ivanu to nikakor ni bilo smešno, temveč mučno in ponižujoče. »Ne, ne — če bi tudi vsi zakrivali končni cilj, jaz bom branil svojo idejo.« Le da se je i ta ideja v svetlobi že kalila in se izobrazovala v drugo podobo.

Eden izmed obdolžencev je razložil tekem procesa pri zaslizanju v obširnem govoru program napredne stranke in proglasil, da stoji v mladočeski stranki — seveda na levem, radikalnem krilu, katere radikalnost se baje pojavlja ne le v oziru na taktiko, temveč i glede programa, »ker naš program globlje zarezuje in dela za izpremembo družbe nego mladočeski«.

I to zaslizavanje je zelo vplivalo na Ivana. Ni se mogel pomiriti z izjavo, da bi bila napredna stranka samo radikalno krilo mladočehov. Razen tega ga je deprimiralo, da niso povedali nič več baš o taktiki.

Tedaj o tem povem jaz svoje mnenje natančneje, je potem dejal v krožku znancev.

»No, na Scevolo bi jih moral nekdo spomniti!« je pripomnil Jenšovsky. Cele dni je bival v sodni dvorani, piščer referate o obravnavi časopisom po deželi.

(Dalje.)

Za resnico.

Roman.

Spisal Jožef Laichter.

(Dalje.)

Na predsednikova vprašanja je odgovarjal:

»Hektograf, ki so ga našli pri meni, mi je dal neki človek pred redakcijo Narodnih Listov. V papir je bil zavit, in nisem vedel, kaj je v papirju. Sele, ko ga ni bilo ponj, sem odvezal zavitek in našel hektograf. In vse skupaj sem dal v utico. Danes lahko povem, kdo mi je dal zavitek, ker se temu človeku ne more nič zgoditi — bil je Mrva. Hektografa nisem nič račil —«

»No, to je malo okorno,« je zopet šepetal Mikyška Benešč. »Pač bi si bil lahko izmislil kaj boljšega.«

Obtoženeц je nadaljeval:

»Na staromestnem trgu nisem bil dne 17. velikega srpana in tedaj nisem mogel listkov razmetavati. Pesmi »Rdeči prapor« nisem dal nikdar nikomur. Sploh ne poznam nobenega tajnega društva, nikdar nisem čul o takem društvu in nikogar nisem mogel zapeljavati. Niti stranke »Omladina« ne poznam, ampak samo napredno, socialno-demokratsko, neodvisno socialistično, mladočesko in staročesko stranko. Ne spominjam se več, komu sem dal listke za shode, a bili so ti shodi popolnoma postavnici.«

Delavci!

Vi najboljše občutite draginjo, zatorej boste previdni pri nakupu vaših potrebščin. Ako rabite dobre čevlje, obrnite se zaupno na znano trdiko

A. Schweitzer
Ljubljana, Prešernova ul. 48.

Zaloga slovitih Mnihovograških čevljev.

Veliko organiziranih delavcev kupuje pri nas in imamo mnogo pohvalnih priznanj. Solidno blago. Nizke cene.

Palma kavčukovi podpetniki.

Tipežni in ceni otroški čevlji.

Pristni ameriški čevlji.

Trpežni čevlji za delavnice.

Koroško.

— Dva samomora med vojaki v Beljaku. V ponedeljek zjutraj, še preden se je zdanilo, sta izvršila v Beljaku dva vojaka samomor. Eden je bil čevljar pri 2. bateriji 3. gorskega artiljerijskega polka in je služil drugo leto. Imel je razmerje z neko natakarico, o kateri je mislil, da ga vara. Hotel se je maščevati in se najprej zabodel v vrat. Nato je zbežal v vojašnico, kjer se je hotel v skupni spalnici ustreliti. Tovariši so mu to zabranili. Potem je odšel in dobil drugo puško, s katero se je ustrelil na stopnicah. Krogla mu je šla skozi levo ramo in je nato prodrla še dve okni. Drugi samomorilec se pa ni ustrelil do mrtvega. Prepeljali so ga v bolnišnico.

Odgovorni urednik Etbis Kristan.

Izdaja in zalaga založba »Zarje«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Bethmann pri Viljemu.

Berlin, 5. Snoči se je kancelar odpeljal k cesarju v Donauesschingen, kamor je pozvan tudi alžalski namestnik Wedel in štrasburški zborni poveljnik Deinling.

ARETACIJA ANGLEŠKEGA ČASNIKARJA.

Zabern, 5. Včeraj popoldne je zastopnik »Daily Maila« na ulici fotografiral mimoidočega lajtnanta Schadta. Ta je poklical žandarja in dal časnika Wyndhama aretirati in konfiscirati njegov aparat. Na policijski so povedali Wyndhamu, da bo pristojno sodišče že ob 3. razsodilo; okrajno ravnanje pravi, da po njegovem mnenju ne more biti govora o kakšnem zaporu ali o potrditvi konfiskacije.

FRANCOSKA KRIZA.

Pariz, 5. Med kombinacijami o bodočem ministru stopata dve v ospredje; po eni naj bi se kabinet sestavil izključno iz leve in na čelu naj bi bil Caillaux; druga govori o koalicijskem ministru in imenuje za predsednika Pavla Deschanela, Pavla Doumerja in Jeana Dubuyja.

Kriza še ni rešena.

Pariz, 5. Poincaré je včeraj konferiral z mnogimi političarji o finančnem položaju. Do rešitve krize pa še ni prišlo.

SMRTNA OBSODBA.

Carigrad, 4. Bivši carigradski poveljnik Sayset je bil obsojen in contumaciam na smrt, ker se je aktivno udeležil umora Mahmud Ševketa in ker je razširal knjižice, ki so hujskale ljudstvo na upor. Aris, ki je prišel iz Egipta v Carigrad, da bi tukaj razdal puntarske spise, je bil obsojen na večletno ječo. Majorja Nervesa so aretirali zaradi politične agitacije v armadi med vojno.

Stajersko.

— Samomorilni poizkus. Iz Zidanega mosta poročajo: Tu si je inženir južne železnice Albert Fischer z britvijo prerezal žile. Upajo, da ga rešijo. Lužener je bil bolan na živcih.

— Samomor petletnega dečka. V Gradcu je skočil v vodo petletni Franc Rus, kočijažev sin. Vse prizadevanje zdravnikov, da bi otel življenje mlademu samomorilcu, je bilo zaman. Deček je baje njegova mati v torek popoldne nekaj pokarala in zato je popoldne izvršil samomor. Deček je že pred časom dejal sostanovalcem v hiši, da bo izvršil samomor, ali njegovim besedam ni nihče verjel.

— 16letni samomorilec. Iz Maribora poročajo: Vajenec, 16leten fant, ki se je učil

Proč z draginjo!

Cemu bomo drago kupovali, ko se pa vsako sredo in soboto kupijo ostanki vsakovrstnega blaga za obleke in perilo, kakor štofi, sukno, kontenino, šifoni, platno, porhant, volneno modno blago in drugo za skoro polovično ceno pri trdki

„Hermes“
brata Wokač
v Ljubljani,
Šelenbugova ulica št. 5.

v prvem nadstropju

— (nasproti glavne pošte). —

Primerna darila za Miklavža in božič!

Pravkar došlo čez 10.000 novih ostankov!

Moderna damska konfekcija

kakor plašči, kostumi, hišne halje, vrhnja krila v krasni izbiri po zelo nizkih cenah

v modni in športni trgovini

P. MAGDIČ, LJUBLJANA

nasproti glavne pošte.

FRANCOSKO ŽGANJE „DIANA“

z Mentolom je najboljše domače sredstvo.

Dobiva se pri vsakem boljšem trgovcu na deželi, ter v Ljubljani v lekarni gospoda Gabriela Piccoli in pri gosp.:

Franc Babič,
Berjak & Sober,
Viktor Cantoni,
B. Cvančara,
L. Češnovar,
Marija Jemec,

Ivan Jelačin,
A. Jerše,
Anton Kanc,
L. Kotnik (Šiška),
J. Krivic,
Anton Krisper,

Leskovic & Meden,
Antonija Mehle,
Tomaž Mencinger,
Josip Mihelič,
J. Oblak,
J. Perdan,

V. Petričiča nasl.
J. Samec,
Ivan Pintar (Šiška),
J. Rosshäupl,
A. Stacul,
A. Sušnik,

A. Sarabon,
F. Sark,
M. Spreitzer,
Franc Terdina,
J. Vodnik (Šiška) pr,

Berta Sevar,
M. Krč-Gasperlin,
„Konsument društvo“
za Ljubljano in
okolico.

Potniki
v severno in južno AMERIKO
se vozijo sedaj le po domači avstrijski progi
AVSTRO-AMERIKANA
Trst-Newyork, Buenos Aires-Rio de Janeiro
najnovejši brzoparniki z dvema vrtilicama, električno razsvetljavo,
brezličnim brzojavom, na katerih je za vsakega potnika preskrbjeno, da
dobi dovolj domače hrane z vinom, svež kruh, postelje, kopej itd.

Odhod parnikov:
v sev. Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni.
Trst-New-York, vsako soboto.
Trst-Južna Amerika, vsakih 14 dni.
Trst-Kanada, vsak mesec.
Vsakovrstna pojasnila daje drage volje brezplačno pri glavni
agenturi za Kranjsko, Stajersko in Koroško:
SIMON KMETETZ, Ljubljana,
Kolodvorska ulica šte. 26.

Občno konsumno društvo v Idriji

naznanja s tem, da je v svoji seji dne 9. svečana 1913 sklenilo, da se hranilne vloge članom
obrestujejo od 1. januarja 1913 naprej po 5 odstotkov.

Kredit do 30 dni je obresti prost. Čez 30 dni do 6 mesecev se imajo računati obresti po 6 odstotkov
Od kredita nad 6 mesecev pa po 7 odstotkov in sicer že od 30 dni naprej.
Hranilne vloge sprejema društvo vsak dan med uradnimi urami od 8. zjutraj do 12. dopoldne ter
od 2. popoldne do 6. zvečer. — Odpovedni rok so pri društvu najprimernejši in varnost vlog
najboljša, kajti za varnost garantira premoženjska in blagovna vrednost. Vsak član najlažje zaupa
svoje prihranke svojemu zavodu.

Načelstvo.

Družinski kruh

iz pekarnice

„Konsumnega društva
za Ljubljano in okolico“

je najboljši in najcenejši.
Hlebi po 1.75 kg veljajo
samo 56 vin.

Dobi se v vseh prodajalnah
„Konsumnega društva za Ljub-
ljano in okolico“. — Člani,
segajte po njem!

Produktivna zadruga ljub- ljanskih mizarjev v Ljubljani

r. z. z. o. z.

se priporoča cenjenemu ob-
činstvu pri nabavi vsakovrst-
nega pohištva, ki ga izdeluje
v lastni, najmoderneje oprav-
ljeni tovarni na Glincah pri
Ljubljani.

Priporoča se tudi za vsa druga
v mizarsko stroko spadajoča
dela.

Delo je vedno solidno,
točno in prav poceni.

Proračune se na zahtevo do-
pošlje brezplačno v najkraj-
šem času.

Konsumno društvo za Ljubljano in okolico

registrovana zadruga z omejeno zavezo

naznanja svojim članom, da glasom skupne seje nadzorstva in na-
čelstva z dne 17. januarja 1913 obrestuje odslej

hranilne vloge članov po **5¹/₂ 0** od dne vloge
do dne dviga.

Dosedanje stanje hranilnih vlog 51.000 K. Dosedanje stanje deležev 32.000 K.
Rezervni zaklad 8000 K. Denarni promet leta 1912.: 1,487.639 K 18 vin.

Pisarna društva v Špodnji Siški, Kolodvorska cesta.

Prodajalne: v Ljubljani: Sodna ulica, Bohoričeva ulica, Krakovski
nasip; v Siški: Kolodvorska cesta, Celovška cesta; na Viču, v Tržiču,
na Jesenicah, na Savi in na Koroški Beli.

Pekarna v Spod. Siški, Celovška cesta.

Nadzorstvo.

Načelstvo.